

KEHTO-foorumi
Elisa, DNA, Telia ja Finnet-Liitto
Traficom ja LVM
VY, Kuntaliitto, FiCom ja Energiateollisuus

Kuntainfran yhteisrakentamisen edistäminen - Yhteinen tahtotila ja toimenpideohjelma

Marika Kämppi
Sitowise Oy

HS:ssa uutisoitua kesällä 2019

HS:n Etu-Töölössä asuva lukija ihmettelee, miksi sama risteys ensin asfaltoidaan ja sen jälkeen aukaistaan uudestaan.

28.6.2019

Vasta remontoitu Mechelininkatu on taas revitty auki

Katu revittiin auki vuoden välein Espoossa: Miksi kaapeleita ei vedetä samaan aikaan katuremontin kanssa?

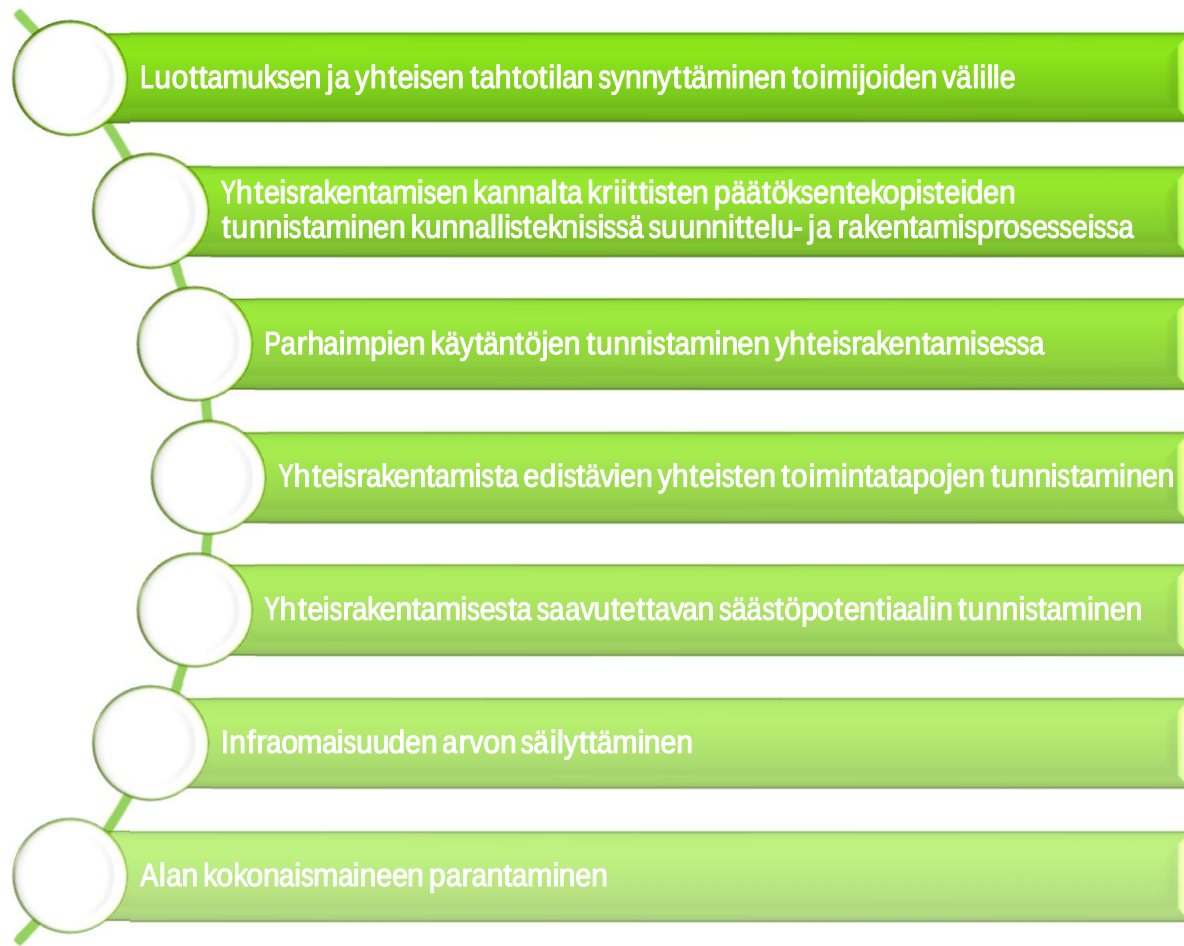
10.7.2019

Kaupunki ja operaattorit yrittävät pitää toisiaan ajan tasalla tulevista töistä, mutta aina kaapeleiden vetämistä ei saada kytkettyä katuremontteihin.

"Tarvitaan vielä enemmän yhteispalaverointia ja yhteisiä tapaamiskäytäntöjä eri toimijoiden välillä."

Yhteisrakentamishankkeen tavoitteet

Yhteisrakentamisen verkostohanke

- 3 työpajan ketju

Tavoite lisätä ymmärrystä eri osapuolten prosesseista ja lisätä vuoropuhelua osapuolten kesken.

Yhteistyö avainasemassa

§ Yhteisrakentamishanke on **prosessi**, jonka onnistuminen perustuu ensisijaisesti tulevan työmaan toimijoiden väliseen **ennakoivaan suunnitteluun**, **aktiiviseen vuorovaikutukseen** ja **tiedonhallintaan**.

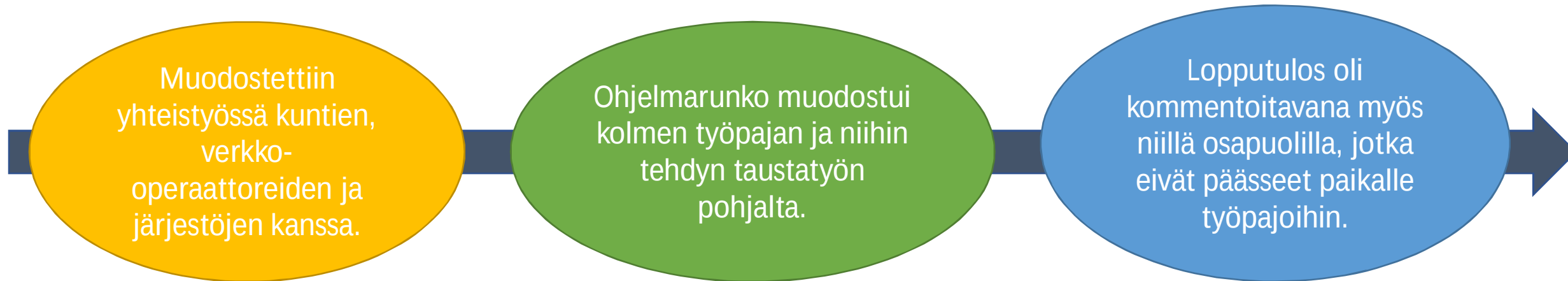
Aikataulujen, kustannusten ja tavoitteiden yhteensovittaminen

§ Toimijoiden ja toimintojen erilaisten tarpeiden, menettelyjen ja tavoitteiden yhteensovittaminen haastavaa, mutta ei mahdotonta.

Yhteisrakentamisen kehittäminen

Suunnittelun ja rakentaminen tarkastelun keskiössä

Toimenpideohjelma

Työskentelystä pääteltyä

§ Keskustelu isosta kuvasta puuttuu

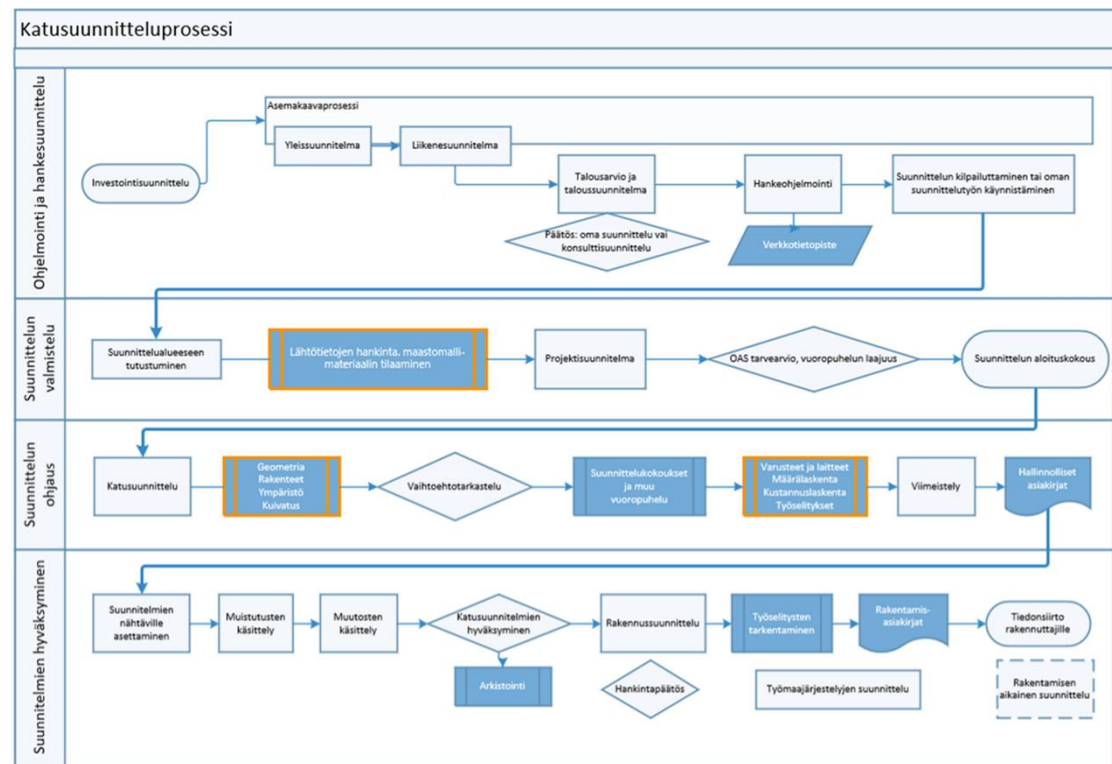
- Keskustelu käydään hankkeiden ja kokemusten kautta

§ Yhteiset toimintamallit puuttuvat

- Tahtotila kuitenkin olemassa yhteiseen sopimiseen
- Kunnille mahdollisuus vahvempaan ohjaukseen yhteisrakentamisessa
- Lainsäädännöllinen ohjauksen kiristäminen jakoi mielipiteitä.

§ Kansainvälisten esimerkkien puute

- Löydetty kansainväliset esimerkit painottuivat lähinnä isompiin silta-, rata- ja tunnelihankkeisiin, jotka usein miten oli toteutettu allianssi- tai sitä vastaavalla urakkamuodolla.

Työskentelystä pääteltyä

- § Suunnittelun merkitys korostui. Keskustelu rakentamisvaiheen ympärillä jäi suppeaksi.
 - Sopimusasioita ja luvittamista ei käsitelty.
- § Yhteisrakentamisen hyödyt & haasteet tunnistetaan hyvin.
- § Prosessien mallintamisen merkitys
 - Valmiit yleiset kuvaukset puuttuivat
 - Myös prosessien sisäiset haasteet huomioitava mm. suunnitteluttamisen ja rakennuttamisen välillä
 - Viestintä- ja sähköverkkojen suunnittelussa eniten löydettiin yhteisiä nimittäjiä ja synergioita.
- § Yhteisrakentamisesta syntyneistä kustannuseduista erilaisia näkemyksiä.
 - Rakennuskustannusten hinnan muodostuminen erilainen katuhankkeissa.
 - Kustannushyötyjen jakaminen. Jakovara olematon joissakin verkkotyypeissä ja välillisten hyötyjen edunsaajat.
 - Kun toiminnan synergia on ilmeinen, esimerkiksi sähkö- ja tietoliikenneverkon rakentaminen, kustannussäästöjä tunnistettavissa ja hyödynnettävissä helpommin.

Työskentelystä pääteltyä

- § Tiedonhallinnan merkitys ja verkkotietopisteen käytön kehittäminen on tärkeää.
- § Yksittäisillä pienemmilläkin askelilla merkitystä esimerkiksi vastuutahojen /koordinaattorin nimeäminen tuotannon ohjauksellisiin kysymyksiin.
- § Passiivisen infra ratkaisut jäivät kokonaan pois toimenpiteiden kärjestä, vaikka keskustelu iso kaupunkien ratkaisuna kävi todella vilkkaana suunnittelun työpajassa.
- § Toimenpiteiden allokoinnissa pitää erotella paikallinen ja valtakunnallinen tekeminen
 - Vastuutahojen päättäminen mahdollisimman laajalla pohjalla.
- § Olemassa olevien käytänteiden kehittäminen ja syventäminen.
 - Tieto ei ole valtaa, vaan sen jakaminen
 - Toimenpiteiden yhtenäistäminen, vaativa yhtälö

Havaintona: Yhteisrakentamisen haastekenttä

9

MITTAKAAVAN ERILAISUUS OSAPUOLTEN
KESKEN

Työpajoista syntyneet toimenpide-ehdotukset ja niiden kärki

Yhteisrakentamisen toimenpide-ehdotukset

Toimenpide-ehdotuksia haettiin viidestä sektorista, jotka oli tunnistettu yhteisiksi nimittäjiksi ensimmäisen ja toisen työpajan aikana.

Toimenpide-ehdotuksia kaikkiaan noin 40 kappaletta.

Kolmannessa työpajassa haettiin realistista konsensusta toimenpiteistä, joihin kaikki voisivat sitoutua.

Kaikissa ryhmissä valitut

myös tärkeys ja kiireellisyys huomioituna

1. Verkko-operaattorit määrittävät yhteisrakentamisen yhteyshenkilön esimerkiksi rakentamisalueittain

- ü Jokaiselle kunnalle on löydyttävä yhteyshenkilö operaattoreiden suuntaan.
- ü Yhteyshenkilöllä oltava resurssit ja riittävästi päätösvaltaa asioista sopimiseen.

2. Jokainen kunta määrittää yhteisrakentamisen yhteyshenkilön.

- ü Hankekoordinaattorin, jos osapuolille on epäselvää investointiohjelman osapuolista ja projektipäällikkyysistä.

3. Eri osapuolten osallistuminen ja osallistaminen asemakaavaprosessiin

- ü Kohteiden tunnistaminen ja yhteinen käsittely ennen prosessin aikana
- ü Tukiasemaverkon ja tietoliikenneinfran isojen linjojen varmistaminen

Ristiinarvioinnissa eniten kannatusta saaneet ehdotukset

1. Määritetään yhteisrakentamisen vuosikello, johon kaikki sitoutuvat

- ü Vuosikello kuvastaa ajankohtia, jolloin on tiettyjä yhteisrakentamisen kriittisiä pisteitä ja kokouksia.
- ü Vuosikellossa on kuvattu tiedonhallinnan minimi ja aikapoikkileikkaus, jossa eri osapuolten tulee suorittaa tarvittavat toimenpiteet.

2. Kunnat tekevät peruskorjaustarpeiden pohjalta pitkän tähtäimen investointisuunnitelman

- ü Sovitetaan yhteistyössä verkosto-operaattoreiden hankkeiden kanssa.

3. Yhteisrakentamisen projektimallin luominen

- ü Yhteisesti sovittu projektisuunnitelma tai suunnittelusopimus
- ü Sisällytetään projektin laajuus, aikataulu, kriittinen polku, muutostenhallinnan prosessi ja riskiarviointi/-rekisteri, jotta osapuolet ymmärtävät muutosten vaikutukset toisille osapuolille.
- ü Myöhemmin yhteisten kilpailutuskäytäntöjen kehittäminen

4. Yhteisrakentamiselle perustetaan yhteinen foorumi, jossa

- ü Tavoittilan ja edistämistoimenpiteiden saavuttamista ohjataan ja seurataan
- ü Jossa tunnistetaan mm. että tietoliikenne on osa kansalaisten perushyödykkeitä sähkön ja veden rinnalla ja kuntien tulee mahdollistaa kaupungin tietoliikenneinfran kehittyminen.
- ü Tunnistetaan ja käsitellään yhteisiä kehittämistoimenpiteitä

Keskustelu laajeni myös paikallisen foorumin perustamisessa, joka sai IdeaWallissa huomattavasti enemmän peukutuksia kuin valtakunnallinen foorumi

Yhteisrakentamisen portaavat 2020-2022

Askel 1 2020

YHTEYSHENKILÖT

Yhteyshenkilöiden nimeäminen yhteisrakentamishankkeiden osapuolten kesken

- * Verkosto-operaattorit
- * Kunnat ja kaupungit

Askel 2 2020

ORGANISOITUMINEN JA ENSIMMÄISET TOIMENPITEET

Yhteisrakentamiselle perustetaan paikallinen yhteinen foorumi, joka kehittää ja seuraa toimintaa. kehittämistyölle.

YHTEINEN AIKATAULU/ VUOSIKELLO

Vuosikello kuvastaa ajankohtia, milloin on tiettyjä yhteisrakentamisen kriittisiä pisteitä ja kokouksia tarvitaan.

Askel 3 2021

PROJEKTIHALLINNAN MENETTELYJEN KEHITTÄMINEN

Operaattorit mukaan peruskorjaustarpeiden pitkän tähtäimen suunnitteluun.

Luodaan yhteisrakentamisen projektimalli. Siinä tarkastellaan hankekohtaisesti hankkeen laajuus, aikataulu, kriittinen polku ja riskinarviointi.

Askel 4 2022

HYVIEN KÄYTÄNTEIDEN LAAJENTAMINEN ENNAKOIVAAN TOTEUTTAMISEEN

Osapuolten osallistuminen ja osallistaminen asemakaavaprosessiin

Kohteiden tunnistaminen ja yhteinen käsittely ennen prosessin aikana

Tukiasemaverkon ja tietoliikenneinfran isojen linjojen varmistaminen

Yhteisten hankintatapojen kehittäminen

Käsitteet Projektimalli Ohjeistus

Käsitekiri
Kirjataan eri toimijoiden termistöt ja keskeisimmät suunnittelumerkinnät ja -periaatteet.

Projektimalli
Sisällytetään projektin

- laajuus,
- aikataulu,
- kriittinen polku,
- muutostenhallinnan prosessi ja
- riskiarviointi/-rekisterivaikutukset

**Yhteisrakentamishankkeen
käynnistämisen ohjeistus**

- Mitä tulee tehdä, kun ollaan tunnistettu yhteisrakentamishanke?
- Sisältäen päätöspolun, jossa on listattuna tarvittavat päätökset, kuten kuka kutsuu aloituskokouksen, tiedonhallinnan käytännöt yms.

Vuosikello

Vuosikello kuvastaa ajankohtia, milloin on tiettyjä yhteisrakentamisen kriittisiä pisteitä ja kokouksia.

Vuosikellossa on kuvattu tarvittavat vähimmäistiedot eri ajanhetkillä ja aikapoikkileikkaus, jossa eri osapuolten tulee suorittaa tarvittavat toimenpiteet.

Kaikkien KEHTO-kaupunkien tulee järjestää vuosittain investointihankekokous sekä seurantakokous.

Seurantakokouksessa varmistetaan yhteisten hankkeiden eteneminen ja voidaan samalla nostaa päällystys- ja pienet peruskorjauskohteet aikatauluun.

Kokous- ja kilpailutuskäytäntö jen kehittäminen

**Yhteisten kilpailutuskäytäntöjen
kehittäminen**

Kilpailutuksen asiakirjat määritellään yhdessä.

- Eri osapuolten tarpeet on huomioitava.
- Tunnistetaan operaattoreiden puiteurakoitsijoiden mahdollisuudet.

Laaditaan yhteinen projektisuunnitelma tai suunnittelusopimus

- Kaikki osapuolet sitoutuvat projektin aikatauluun ja toimintatapoihin.

**Työmaakokousten kokouskäytäntöjen
kehittäminen**

Luodaan valtakunnalliset peruseriaatteen työmaakokouksille, johon toimijat sitoutuvat.

- Asialistat on tehtävä ajoissa etukäteen.
- Päätösvaltaisten ja asialistan vaatimien henkilöiden on oltava läsnä.

Kuntien roolin kehittäminen

Kuntien tulee ottaa suurempi vastuu yhteisrakentamishankkeiden käynnistämisestä

Vahvistetaan ja konkretisoidaan kaupunkien rooli päättilaajina ja suunnitteluttajina.

Myös peruskorjaustarpeiden pitkän tähtäimen suunnittelu mukaan yhteisrakentamishankkeiden suunnitteluun

Kiitos!

Marika Kämppi
Osastopäällikkö
Kiertotalous

+358 40 198 5210
marika.kamppi@sitowise.com

